

De Tijd 28-2-2005

'Een groter Brussel is een Vlaamser Brussel'

BRUSSEL (tijd) - Hij heeft toestemming gegeven om zondag in zijn Linkebeek te betogen tegen de splitsing van Brussel-Halle-Vilvoorde en voor de uitbreiding van Brussel. 'Als Brussel groter wordt, neemt proportioneel ook het aantal Nederlandstaligen toe. Een groter Brussel is een Vlaamser Brussel', zegt Christian Van Eyken, FDF-burgemeester van Linkebeek en de enige verkozenen van de Union des Francophones (UF) in het Vlaams Parlement.

Van Eyken is perfect tweetalig en van Vlaamse komaf. 'Mijn ouders waren van Bonheiden.' Zijn jeugd bracht hij grotendeels door in Brussel. Thuis werd Nederlands gesproken, school liep hij in het Frans. Van Eyken studeerde aan de ULB af als germanist en begon een professionele loopbaan als leraar Nederlands, Duits en Engels in het Franstalig onderwijs. 'Par l'hasard de la vie' liep hij iemand uit Linkebeek tegen het lijf en kwam hij in de jaren 70 in de faciliteitengemeente terecht. De vorige burgemeester, Roger Thiéry, introduceerde hem in de lokale politiek.

'Er waren toen al pesterijen tegen de Franstaligen, maar het bleef in Linkebeek al bij al nog rustig. Tot in 1983-'84 de hele heisa ontstond over de Nederlandsonkundigheid van Thiéry. Maar wat is Nederlandsonkundig? Als ik sommige Vlaamse politici Frans hoor spreken, heb ik ook mijn vragen over hun kennis van het Frans. Maar zijn ze daarom Fransonkundig? Thiéry sprak inderdaad Nederlands met veel Frans haar erop. Maar hij was geliefd.'

Tijdens de laatste regering-Tindemans werd Van Eyken even lid van het kabinet van de FDF'er Lucien Outers, toen minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking. Eind jaren 80 sloeg hij de schooldeuren definitief achter zich dicht en ging hij als vertaler aan de slag eerst op het kabinet van de Brusselse minister Georges Désir, daarna op dat van Didier Gosuin. In 1993 werd hij burgemeester van Linkebeek. Bij de provincieraadsverkiezingen van 1994 hielden de drie traditionele Franstalige partijen de Union des Francophones (UF) boven de doopvont. De oprichting was een gevolg van de splitsing van de unitaire provincie Brabant en de geboorte van Vlaams-Brabant. Een jaar later, in 1995, deed de UF mee aan de rechtstreekse verkiezing van het Vlaams Parlement.

Van Eyken werd lijsttrekker en raakte verkozen. In 1999 en 2004 werd hij opnieuw verkozen, maar de UF slaagde er in geen van beide verkiezingen in een tweede zetel in de wacht te slepen.

De Franstaligen beweren stevast dat in Vlaanderen 120.000 Franstaligen wonen. Maar bij de Vlaamse verkiezingen haalde de UF met moeite 50.000 stemmen. Zijn de Franstaligen in Vlaanderen een uitstervend ras?

Christian Van Eyken: 'De UF is bij de Franstaligen niet zo bekend als de traditionele Franstalige partijen en onbekend maakt onbemind. Bij de verkiezingen voor de Kamer halen de Franstalige lijsten in Halle-Vilvoorde zo'n 70.000 stemmen. 70.000 kiezers, zo schatten wij, stemt overeen met 120.000 personen, waarvan de helft in de zes faciliteitengemeenten woont.'

Nu u over de faciliteitengemeenten begint. Waren de faciliteiten niet uitdovend?

Van Eyken: 'Dat is de Vlaamse interpretatie. De faciliteiten behoren tot het geheel van evenwichten dat in 1963 werd gecreëerd om een punt te zetten achter een aantal communautaire strubbelingen. Als je raakt aan een deel van dat geheel open je de doos van Pandora.'

De grenzen van Brussel vormen anders ook een deel van dat geheel en toch wil u Brussel uitbreiden.

Van Eyken: 'Ook Brussel-Halle-Vilvoorde behoort tot dat geheel. Wij zeggen alleen dat als je aan Brussel-Halle-Vilvoorde raakt, je ook aan de afbakening van de taalgebieden moet raken. Want het aantal Franstaligen in de rand is sinds 1963 toegenomen. In sommige faciliteitengemeenten maken ze 80 tot 85 procent van de bevolking uit. Een uitbreiding zou er ook voor zorgen dat het grondgebied van Brussel beter beantwoordt aan de sociaal-economische realiteit. In alle andere landen dijen de grootsteden uit, alleen hier kan dat niet. En nog iets: als Brussel groter wordt, neemt proportioneel ook het aantal Nederlandstaligen in Brussel toe, waardoor ze zwaarder zullen kunnen wegen op de besluitvorming. Een groter Brussel is een Vlaamser Brussel'

Als je de grenzen van Brussel wil doen beantwoorden aan de sociaal-economische realiteit, moet je Brussel ook uitbreiden met een aantal Waals-Brabantse gemeenten.

Van Eyken: 'Ik heb daar geen probleem mee.'

Maar we kunnen ons indenken dat de Walen daar anders over denken.

Van Eyken: 'Toch de MR niet.'

Is de uitbreiding van Brussel niet gewoon een tegeneis, om de splitsing van Brussel-Halle-Vilvoorde tegen te houden?

Van Eyken: 'De splitsing van Brussel-Halle-Vilvoorde is een stap naar een onafhankelijke Vlaamse staat.'

Onafhankelijk

Hebt u schrik van een onafhankelijk Vlaanderen?

Van Eyken: 'Ja, we zijn er niet gerust op dat de rechten van de Franstaligen en de bestaande faciliteiten voor de Franstaligen in een onafhankelijk Vlaanderen zullen gerespecteerd worden. Ik maak altijd een onderscheid tussen Vlamingen en Vlaamse politici, maar met de mentaliteit van de huidige Vlaamse politieke klasse vrees ik dat er geen sluitende afspraken kunnen worden gemaakt.'

Kunt u wat concreter zijn?

Van Eyken: 'In 2001 stemden de Vlaamse paarse partijen ermee in de raamovereenkomst ter bescherming van de minderheden in Europa te ratificeren. Louis Michel is die raamovereenkomst gaan ondertekenen, maar sindsdien is er niets meer gebeurd. Integendeel, in het regeerakkoord van de huidige Vlaamse regering, waar diezelfde paarse partijen deel van uitmaken, lees ik dat er van een ratificatie geen sprake kan zijn. Dat is woordbreuk.'

De Vlaamse partijen bedongen destijds wel dat het verdrag maar kan worden

geratificeerd als er overeenstemming wordt bereikt over de definitie van nationale minderheid en die overeenstemming is er nog steeds niet. Maar waarom vindt u de ratificatie van het minderhedenverdrag zo belangrijk?

Van Eyken: 'Dan zou bijvoorbeeld het Franstalige verenigingsleven in Vlaanderen gesubsidieerd kunnen worden. Het gemeenschapscentrum van Linkebeek heeft zopas nog een activiteit van de Franstalige school in Linkebeek geweigerd. Het wil naar eigen zeggen enkel activiteiten toelaten die 'de integratie bevorderen'. In die school wordt toch Nederlands gegeven. Is dat niet integratiebevorderend?'

De Franstalige scholen in de faciliteitengemeenten worden door Vlaanderen gefinancierd. Vlaanderen betaalt zo zijn eigen verfransing. Niet het minst omdat de pedagogische inspectie van die scholen door de Franse Gemeenschap gebeurt.

Van Eyken: 'Het is het een of het ander. Ofwel betaalt de Vlaamse Gemeenschap die scholen en tellen de leerlingen ervan mee in het berekenen van het Vlaams aandeel in de onderwijsdotatie, zoals nu het geval is. Ofwel betaalt de Franse Gemeenschap en tellen de leerlingen mee in de berekening van het Franstalige aandeel in de onderwijsdotatie. Dat de pedagogische inspectie door de Franse gemeenschap gebeurt, is niet meer dan normaal. Het gaat tenslotte om Franstalig onderwijs.'

Marc Uyttendaele, advocaat, echtgenoot van PS-vice-premier Laurette Onkelinx én professor staatsrecht aan de ULB, noemt Brussel-Halle-Vilvoorde 'een antieke afspiegeling van een verdwenen wereld, die van het unitaire België'. Het zijn niet wij die dat zeggen.

Van Eyken: 'Ik laat die uitspraak voor rekening van Uyttendaele. Uyttendaele is ook de spreekbuis van de PS niet.'

Maar de PS stelt zich in de kwestie Brussel-Halle-Vilvoorde toch wel soepeler op dan de MR. De Franstalige kiezers in de Vlaamse rand zijn in meerderheid nogal welstellend en dat is niet het kiespubliek van de socialisten.

Van Eyken: 'Ook de PS heeft mandatarissen in de rand. Het klopt dat de MR er de grootste partij is, maar de PS volgt, samen met het cdH, op de tweede plaats. Bovendien gaat de PS er in de rand op vooruit. Ik zie dus niet in waarom ze de Franstaligen er zou laten vallen.'

Toegevingen

In hoeverre komt het MR-kartel door de kwestie onder druk? Het FDF wil van geen toegevingen weten, maar is de PRL niet toeschietelijker? Want door het been stijf houden, loopt de MR het gevaar uit de federale regering te worden gezet.

Van Eyken: 'Er is niet het minste verschil tussen wat het FDF in deze zaak zegt en wat de Brusselse PRL-afdeling zegt. En wat de MR betreft, van Didier Reynders heb ik enkel gehoord dat ook hij niet geneigd is toegevingen te doen.'

Behalve de splitsing van de kieskring staat ook de splitsing van het gerechtelijk arrondissement op de dagorde. U kunt toch moeilijk ontkennen dat Halle-Vilvoorde een ander vervolgingsbeleid nodig heeft dan de grootstad Brussel.

Van Eyken: 'Er moet in de eerste plaats iets gedaan worden aan de enorme gerechtelijke achterstand. Die achterstand kan ook op andere manieren dan door een splitsing weggewerkt worden. Maar voor mij is een of andere vorm van

splitsing bespreekbaar, zolang er maar niet geraakt wordt aan de rechten van de Franstaligen in de rand. Dat betekent dat die Franstaligen klacht moeten kunnen indienen en zich moeten kunnen verdedigen in hun moedertaal.'

Burgemeesters worden geacht de wet te respecteren, verklaarde u toen de burgemeesters van Halle-Vilvoorde er vorig jaar mee dreigden de Europese verkiezingen te boycotten. Maar u weigert de rondzendbrief-Peeters toe te passen, ook al heeft de Raad van State geoordeeld dat er niets mis mee is. Moeten burgemeesters ook niet de arresten van het hoogste administratief rechtscollege respecteren?

Van Eyken: 'Natuurlijk moet ik de wet naleven. Maar het arrest is voor interpretatie vatbaar. Volgens een bepaalde interpretatie zegt de Raad van State zelfs dat de rondzendbrief-Peeters nietig is en spreekt de Raad zich ten gronde niet uit. De grijze zone over de toepassing van de rondzendbrief blijft dus bestaan. Ik heb, nogal impulsief, zwaar uitgehaald naar de Raad van State omdat ik het een zuiver politiek arrest vind. En ik sta met die mening lang niet alleen. Zelfs collega's in het Vlaams Parlement geven 'of the record' toe dat de Raad te ver is gegaan. Ook Patrick Dewael geeft mij impliciet gelijk. Hij is als federaal minister van Binnenlandse Zaken nog steeds verantwoordelijk voor de organisatie van de gemeenteraadsverkiezingen in de faciliteitengemeenten. Dewael liet in het parlement al weten dat hij voor de organisatie van de verkiezingen van volgend jaar niet zal afwijken van de lijn van zijn voorgangers. En die voorgangers hebben nooit graten gezien in het versturen van tweetalige oproepingsbrieven.'

Stefaan HUYSENTRUYT

Bart HAECK

08:27 - 28/02/2005
Copyright © De TIJD